

Slim sturen op de stroomvraag levert meer op dan een zwaarder stroomnet

Trouw 020623 p21

Hansjurgen Heinen
projectleider zelflevering
Petra Lettink
directeur van Klimaatverbond
Nederland

‘Stedin wil miljoenen van provincies voor zwaarder stroomnet” (*Trouw*, 9 mei). Netbeheerders luidden al vaker de noodklok over tekortschietende infrastructuur. Veel minder aandacht is er voor de omschakeling naar flexibel gebruik van elektriciteit. Een flexibel lokaal energiesysteem is echter even onmisbaar om de energievoorziening betrouwbaar en betaalbaar te houden. Gemeenten spelen hierbij een sleutelrol.

“Nederland werkt samen met de rest van de wereld aan een grote verbouwing van het energiesysteem.” Met deze woorden opende het *Expertteam Energiesysteem 2050* begin april het rapport *Energie door Perspectief*, waarmee ze in opdracht van het Kabinet een doorkijkje geeft naar het Nederlands energiesysteem van de toekomst. Bij die verbouwing moeten we niet alleen rekening houden met een sterke stijging van de elektriciteitsvraag. Minstens zo verontrustend is het sterk wisselende aanbod van duurzaam opgewekte stroom.

Voor dit grillige stroomaanbod is vooral sturing van de vraag nodig. Als er weinig aanbod is, zal de vraag zich hieraan moeten aanpassen. In *Energie door Perspectief* staat: “De energie, die nog nodig is, wordt (...) zoveel mogelijk lokaal opgewekt.” Hier is een regierol weggelegd voor

(samenwerkende) gemeenten.

De meeste gemeenten gedragen zich als consument en hebben de regie over de lokale energievoorziening uit handen gegeven aan marktpartijen. Dit is het moment om die regie terug te pakken, om te beginnen door de het benodigde geld voor verduurzaming weer zelf te beheren. In plaats van ‘garanties van oorsprong’ te kopen, om te bewijzen dat hun ingekochte stroom groen is, kunnen gemeenten het geld beter gericht investeren in verduurzaming door lokale opwekprojecten voor

Dit is het moment voor gemeenten om de regie terug te pakken

wind- en zonne-energie en opslagcapaciteit. Het geld blijft in de eigen gemeenschap en de nauwe relatie met lokale partners geeft gemeenten de mogelijkheid om de energietransitie te sturen.

Grote groep voorlopers

Dat lijkt een enorme stap, maar de praktijk laat zien dat dit erg meevalt. Een groeiende groep voorlopers – Ede, Wageningen en Barneveld, Zaanstad, Weert en een aantal Achterhoekse gemeenten – heeft ‘gewoon’ het bestaande energiecontract vervangen door een nieuw contract dat ruimte biedt voor de flexibiliteit. Ze werken nu samen met lokale of regionale energiecoöperaties, bijvoorbeeld door afname

te garanderen en een vaste prijs te betalen. Dat is gunstig voor de businesscase van een zonnenveld of windpark en een aanmoediging om in opslagcapaciteit te investeren. Klimaatverbond Nederland organiseert een *community of practice* waarin gemeenten een systeem van zelflevering ontwikkelen.

Vooral belangrijk is het, dat gemeenten investeren in kennis van de energiemarkt en het eigen energieverbruik. Zelflevering begint namelijk met het creëren van gelijkwaardigheid van vraag en aanbod. Als het (duurzame) stroomaanbod laag is – en daardoor de marktprijs hoog – kan de gemeente haar vraag aanpassen door installaties, zoals gemalen en pompen in de riolering, tijdelijk af- of terug te schakelen. Bij groter en dus goedkoper aanbod kunnen ze weer aan.

Deze afstemming van het gebruik op het aanbod verlaagt de energiekosten. Voordelen van 10 à 15 eurocent per kilowattuur zijn met de huidige marktomstandigheden niet ongebruikelijk. De gemeente kan ook haar partners verleiden om goedkope stroom tijdelijk op te slaan en zo bij te dragen aan het afvlakken van de pieken.

Zelflevering geeft een essentiële impuls aan het beter benutten van het energiesysteem, nu en in de toekomst, als aanvulling op de noodzakelijke versterking van het stroomnet.

Slim sturen op de stroomvraag is uiteindelijk goedkoper én betrouwbaarder dan het creëren van overcapaciteit aan stroomaanbod. Reden om nu volop te investeren in verbetering van lokale energiesystemen.